LEHDISTÖTIEDOTE

Tammikuu 2025

KESKEISIÄ HAVAINTOJA ATHENA-HANKKEEN MERKITTÄVÄSTÄ TUTKIMUKSESTA ULKOMAISEN TIEDON MANIPULOINNISTA JA HÄIRINNÄSTÄ (FIMI)

ATHENA-konsortio, johon kuuluu 14 kumppania 11 maasta, on vastannut European Democracy Shield -aloitteeseen. Konsortio analysoi 32 tapausta ulkomaisesta tiedon manipuloinnista ja vaikuttamisesta (Foreign Information Manipulation and Interference, FIMI), sekä niissä käytettyjä taktiikoita, tekniikoita ja menettelytapoja (Tactics, Techniques and Procedures, TTP). Tämän pohjalta laadittiin politiikkasuosituksia. ATHENA-raportin laatiminen kesti yli vuoden, ja siinä on yli 1400 alaviitettä, mikä osoittaa, kuinka laajasti artikkeleita, uutisia, blogeja, raportteja ja puheita on hyödynnetty. Lisäksi raporttiin sisältyy yli 20 asiantuntijahaastattelua, joiden kautta tuotettiin uusia näkökulmia Euroopan FIMI:n torjuntaan

Keskeiset havainnot

Mukautuminen kehittyviin taktiikoihin: valppautta FIMI-toimijoita vastaan

FIMI-toimijat hyödyntävät laajaa valikoimaa taktiikoita, tekniikoita ja alustoja välttääkseen paljastumisen ja levittääkseen viestejään. Puolustajat tarvitsevat jatkuvaa valppautta ja vastatoimien mukauttamista pahantahtoisten toimijoiden taktiikoiden kehittyessä

- Tapausanalyysit osoittavat, että FIMI-hyökkääjät käyttävät yhä kekseliäämpiä ja monimuotoisempia menetelmiä. Tämän vuoksi syyllisten jäljittäminen on haastavaa. Osa toimijoista peittää jälkensä tehokkaasti tai toimii tavalla, joka mahdollistaa kiistämisen. FIMI-ilmiöiden ymmärtäminen edellyttää tietoa eri tyyppisistä toimijoista, heidän motiiveistaan ja käyttämistään taktiikoista. ATHENA-konsortion analysoimat tapaukset kattoivat Venäjän, Kiinan, Pohjois-Korean, Turkin, Saudi-Arabian, Iranin ja Intian, näistä Venäjä osoittautui aktiivisimmaksi FIMI-toimijaksi.

FIMIn tahattomat liittolaiset: "hyödyllisten idioottien" rooli FIMIssä

FIMI-kampanjoiden onnistuminen nojaa usein niin kutsuttuihin "hyödyllisiin idiootteihin" – henkilöihin, jotka tietämättään tukevat jotakin poliittista tai ideologista agendaa ymmärtämättä täysin sen seurauksia, erityisesti silloin, kun kyseessä on manipuloiva tai haitallinen päämäärä Termiä käytettiin alun perin kuvaamaan Neuvostoliiton kommunismin länsimaisia kannattajia kylmän sodan aikana. Nykyään sillä viitataan laajemmin kuvaamaan ihmisiä, jotka innostuksessaan tai naiiviudessaan tukevat liikkeitä, organisaatioita tai hallintoja, jotka lopulta käyttävät heitä hyväkseen.

Luottamuksen horjuttaminen ja liittoutumien heikentäminen

Hyökkääjät käyttävät tehokkaasti informaatiovaikuttamisen keinoja, kuten sisällön vääristelyä ja ajankohtaisten tapahtumien hyödyntämistä lisätäkseen epäluottamusta EU:ssa, heikentääkseen transatlanttisia liittoutumia ja tukeakseen poliitikkoja, jotka suhtautuvat myötämielisesti heidän tavoitteisiinsa.

- Erilaiset FIMI-toimijat, mukaan lukien valtiolliset toimijat, rikollisryhmät, hakkerit ja pahantahtoiset yksilöt, työskentelevät joskus yhdessä ilman sopimuksia, koska se sopii heidän yhteisiin, mutta koordinoimattomiin tavoitteisiinsa. Sosiaalinen media tarjoaa anonyymin toimintaympäristön, jossa FIMI-toimijat voivat tehokkaasti levittää propagandaa ja väärää tietoa.

Vaikka FIMI yhdistetään usein vaaleihin, ilmiö on paljon laajempi ja se kukoistaa edelleen 9. kesäkuuta 2024 pidettyjen Euroopan parlamentin vaalien jälkeen. Demokraattiseen yhteiskuntaan kohdistuu edelleen kasvava uhka. FIMI-kampanjoiden todellinen vaikutus on vaikeasti mitattavissa, ja myös vastatoimien tehokkuus on jatkuvan arvioinnin ja keskustelun kohteena

ATHENA:n tapaustutkimukset osoittivat, että sosiaalisilla medioilla on keskeinen rooli disinformaation levittämisessä. Tähän liittyy usein faktojen vääristelyä (53,3 %) ja valmiiden narratiivien hyödyntämistä (50 %). **Tämä korostaa sosiaalisen median roolia disinformaation ensisijaisena kanavana, jonka tarkoituksena on vääristää tosiasioita, ylikuormittaa käyttäjiä ja vahvistaa harhaanjohtavaa sisältöä.**

Yksi parhaista keinoista suojautua disinformaatiota vastaan ovat avoimuus, tehokas viestintä ja vastapropagandan käyttö, joilla kyseenalaistetaan Euroopan unioniin kohdistuva disinformaatio. Erilaisten tapausten arviointi edellyttää itsekriittisyyttä sekä luottamussuhteiden vakavasti ottamista EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden kansalaisten välillä.

EU on kehittänyt useita toimenpiteitä disinformaation torjumiseksi, mukaan lukien EU:n kyberturvallisuusstrategian[1] ja aloitteita Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksen[2] kautta.

[1] https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cybersecurity-strategy
[2] https://www.hybridcoe.fi/

Suosituksia

- Monipuolinen vastatoimi disinformaatiolle. Disinformaatiokampanjoiden tehokas torjunta edellyttää monitahoista lähestymistapaa, johon kuuluu hallitusten, sosiaalisen median, kansalaisyhteiskunnan ja suuren yleisön välinen yhteistyö. Tämä koko yhteiskunnan kattava lähestymistapa voidaan kuitenkin realistisesti saavuttaa vain, jos FIMIn torjuntaan osallistuvilla sidosryhmillä on yhteinen "kieli", kuten DISARM[3]- ja STIX[4]-kehykset, joiden avulla voidaan yhdenmukaistaa havaintojen seurantaa, analysointia, arviointia ja reagointia.

Kriittisen kansalaisyhteiskunnan rakentaminen. Hallitusten ja kansalaisjärjestöjen tulisi panostaa medialukutaitoa kehittäviin aloitteisiin, jotka auttavat kansalaisia arvioimaan uutislähteitä sekä tiedon taustoja ja motiiveja. Yksilöitä tulisi rohkaista kyseenalaistamaan julkisissa kampanjoissa esitettyä tietoa. FIMI-hyökkäyksiin reagoitaessa kansalaisten ja ammattilaisten tulisi voida tukeutua virallisiin lähteisiin tai tutkimuslaitosten, projektikonsortioiden ja ajatuspajojen raportteihin.

Faktantarkistuksen edistäminen. EU:n jäsenvaltioiden tulisi edistää kuviin ja videoihin liittyviä faktantarkistustaitoja, jotta ihmiset voivat tunnistaa manipuloidun sisällön ja muut digitaaliset huijaukset. **Kansalaisten, myös kouluikäisten lasten, valistaminen FIMI:n taktiikoista voi auttaa heitä toimimaan ensimmäisenä puolustuslinjana, mikä vähentää merkittävästi väärän tiedon leviämistä ja vaikutusta.**

- **Nopean toiminnan disinformaatioryhmä.** Hallitusten ja kansalaisjärjestöjen tulisi panostaa medialukutaitoa kehittäviin aloitteisiin, jotka auttavat kansalaisia arvioimaan uutislähteitä sekä tiedon taustoja ja motiiveja. Yksilöitä tulisi rohkaista kyseenalaistamaan julkisissa kampanjoissa esitettyä tietoa. FIMI-hyökkäyksiin reagoitaessa kansalaisten ja ammattilaisten tulisi voida tukeutua virallisiin lähteisiin tai tutkimuslaitosten, projektikonsortioiden ja ajatuspajojen raportteihin.

Kiireelliset investoinnit monikielisiin välineisiin. Euroopan ulkosuhdehallinnon, olisi asetettava etusijalle investoinnit monikielisiin **seurantavälineisiin, joiden avulla FIMI voidaan havaita eri kielillä. Näin manipuloiva sisältö voidaan tunnistaa nopeasti eri alueellisissa ja kielellisissä konteksteissa.**

Tiedon jakaminen. Euroopan komission tulisi kannustaa EU-rahoitteisia FIMI-hankkeita verkostoitumaan ja jakamaan tietoa muiden vastaavien projektien kanssa niin jäsenvaltioissa kuin myös Yhdysvalloissa, Kanadassa, Australiassa, Japanissa, Latinalaisessa Amerikassa ja muissa maissa, jotka torjuvat ulkomaista tiedon manipulointia ja vaikuttamista.

Lisätietoa ja tarkemmat johtopäätökset sekä suositukset tapaustutkimuksista löytyvät tiivistelmäasiakirjasta, joka on saatavilla verkkosivustolla, jossa on lisätietoja hankkeesta.

---

[3] https://disarmframework.herokuapp.com/
[4] https://oasis-open.github.io/cti-documentation/stix/intro.html

Konsortio

Kontakti

Email: athena.comms@trilateralresearch.com

Funded by the European Union (grant number 101132686). UK participants in Horizon Europe Project ATHENA are supported by UKRI grant number 10107667 (Trilateral Research). Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency (REA) or UKRI. Neither the European Union nor the granting authority nor UKRI can be held responsible for them. HORIZON-CL2-2023-DEMOCRACY-01.

D5.1:Dissemination, Communication & Exploitation Plan-v2

WP5

Report
Dissemination level: Public

Anna Pomortseva, Kristian Reeson - EOS
Selby Knudsen, Dr Richa Kumar - TRI

Funded by the European Union (grant number 101132686). UK participants in Horizon Europe Project ATHENA are supported by UKRI grant number 10107667 (Trilateral Research). Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency (REA) or UKRI. Neither the European Union nor the granting authority nor UKRI can be held responsible for them. Grant Agreement 101132686ATHENA HORIZON-CL2-2023-DEMOCRACY-01